

Warszawa, 29 września 2025 r.

**Recenzja osiągnięć dr. Tomasza Żurawlewa,
ubiegającej się o nadanie stopnia
doktora habilitowanego nauk humanistycznych
w dyscyplinie językoznawstwo**

1. Sylwetka zawodowa habilitanta

Pan dr Tomasz Żurawlew jest językoznawcą związanym od 2008 roku z Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim. Pracuje jako adiunkt w Katedrze Języka Niemieckiego, w Instytucie Językoznawstwa. Habilitant uzyskał w 2002 roku tytuł magistra na podstawie pracy pt. *Transformationen der ausgewählten Grimms Volksmärchen ins Polnische*. Stopień doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo uzyskał na Wydziale Filologiczno-Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego w 2008 na roku na podstawie pracy pt. *Poetyka ironii w twórczości Wisławy Szymborskiej w oryginale oraz w przekładach Karla Dedeciusa*. Promotorem pracy był prof. Andrzej Kątny, recenzentami prof. Ewa Żebrowska oraz prof. Krzysztof Hejwowski. Habilitant w latach 2008–2011 pracował również jako wykładowca w Pomorskiej Wyższej Szkole Humanistycznej w Gdyni.

Dr Tomasz Żurawlew prowadzi badania obejmujące kilka komplementarnych obszarów językoznawstwa i teorii literatury, które łączy perspektywa aksjologiczna. W zakresie teorii przekładu artystycznego analizuje mechanizmy i strategie tłumaczenia dzieł literackich, ze szczególnym uwzględnieniem poezji Wisławy Szymborskiej i Cypriana Norwida, zwracając uwagę na przenoszenie wartości i sensów w procesie przekładu. Oceniam te badania zarówno na poziomie refleksji teoriopoznawczej, jak i jakości analiz empirycznych bardzo wysoko. Poniżej podam argumenty mojej wysokiej oceny.

2. Ocena wskazanego przez habilitanta osiągnięcia naukowego

Na osiągnięcie naukowe, które habilitant wskazuje jako podstawę starania się o stopień doktora habilitowanego, składa się monografia *Styl poetycki Cypriana Norwida w przekładzie na język niemiecki*, wydana w 2024 roku w wydawnictwie Universitas.

Celem pracy jest dookreślenie, czym jest styl w przekładzie poezji, oraz opracowanie koncepcji translatologicznego opisu stylu artystycznego na przykładzie wierszy Cypriana Norwida w tłumaczeniu na język niemiecki. Teoretycznym fundamentem pracy habilitacyjnej jest koncepcja stylu artystycznego w ujęciu translatologicznym. Autor w swoich rozważaniach teoretycznych podkreśla, że styl artystyczny w przekładzie poezji należy analizować nie tylko jako zbiór cech formalnych, lecz także jako nośnik wartości estetycznych i aksjologicznych oryginału. Proponuje model badawczy łączący narzędzia translatologii, stylistyki i metody kateny, umożliwiający ocenę, w jakim stopniu tłumaczenie zachowuje integralność i wielowymiarowość stylu dzieła poetyckiego. Habilitant analizuje cztery wybrane wiersze Norwida w kilku niemieckich tłumaczeniach i bada, w jaki sposób tłumacze oddają charakterystyczne cechy jego poetyki, takie jak neologizmy, aluzje, przemilczenia, hieratyczność, ironia czy motywy kosmiczne. Praca ma wymiar zarówno teoretyczny, ponieważ jej

autor proponuje koncepcję opisu stylu w przekładzie, jak i praktyczny, ponieważ dokonuje on oceny konkretnych rozwiązań translatorskich.

W części pierwszej monografii *Styl poetycki Cypriana Norwida w przekładzie na język niemiecki* dr Tomasz Żurawlew tworzy szerokie zaplecze teoretyczne dla badań nad przekładem, wnosząc kilka nowych elementów do refleksji nad stylem poetyckim i jego przekładem. Po pierwsze, precyzuje rozumienie idiosylu Norwida, ukazując go jako spójny system, w którym każda kategoria stylistyczna, jak neologizmy, przemilczenia, paraboliczność, hieratyczność, ironia, „pejzaż kosmiczny” ma charakter konstytutywny i równorzędny. Po drugie, autor wnosi nową perspektywę w rozważaniach o stylu poezji Norwida, podkreślając, że styl ten nie jest wyłącznie kategorią estetyczną, lecz przede wszystkim nośnikiem wartości egzystencjalnych i aksjologicznych. Żurawlew łączy tu ustalenia stylistyki, zwłaszcza wypracowane przez prof. Teresę Skubalanek, z hermeneutyką i aksjologią i pokazuje, że Norwidowski idiosyl zakorzeniony jest w jego wizji człowieka, świata i transcendencji. Po trzecie, nowatorskie jest także umiejscowienie tej refleksji w kontekście translologicznym. Habilitant uznaje styl za kluczowy problem przekładu poezji, który wymaga wypracowania własnych narzędzi badawczych. Żurawlew proponuje zastosowanie metody kateny oraz teorii serii przekładowej prof. Edwarda Balcerzana. Dzięki tym metodom może porównywać, jak poszczególne cechy idiosylu funkcjonują w poszczególnych przekładach.

Wysoko należy ocenić również umiejętność krytycznej syntezy. Habilitant wskazuje luki w dotychczasowych badaniach nad stylem w przekładzie, a następnie konsekwentnie uzasadnia konieczność wypracowania nowego modelu analitycznego. Dyskusja nie ma charakteru czysto teoretycznego, ale prowadzi do konkretnych rozwiązań badawczych, które zostaną zastosowane w analizach materiałowych. Dzięki temu część teoretyczno-metodologiczna nie tylko porządkuje pojęcia, ale też stanowi fundament dla innowacyjnego ujęcia stylu jako kluczowej kategorii translologicznej.

W części drugiej, zatytułowanej *Tłumacze wobec stylu Cypriana Norwida w przekładzie wybranych wierszy*, Żurawlew przechodzi od rozważań teoretycznych do analizy praktycznej. Omawia cztery reprezentatywne utwory: *Moja piosenka (II)*, *Bema pamięci żałobny-rapsod*, *Nerwy* oraz *Krzyż i dziecko*. Każdy rozdział drugiej części ma podobną strukturę: habilitant rozpoczyna od analizy oryginału, tzn. od ogólnofilologicznej i stylistyczno-językowej charakterystyki wiersza, zwracając uwagę na kategorie stylistyczne wyodrębnione przez wspomnianą prof. Teresę Skubalanek, m.in. neologiczność, przemilczenia, paraboliczność, hieratyczność, ironia, przechodzi do analizy serii przekładowych, zestawiając tłumaczenia dokonane przez różnych autorów, np. Jeannine Łuczak-Wild, Petera Gehrischa, Rolf Fiegutha, Hermanna Buddensiega, stosując przy tym metodę kateny i koncepcję serii przekładowej prof. Edwarda Balcerzana. W ostatnim kroku dokonuje porównania i wyciąga wnioski. Skupia się szczególnie na tym, które strategie pozwoliły tłumaczom najlepiej zachować idiosyl Norwida, a gdzie doszło do utraty sensów aksjologicznych, symbolicznych czy stylistycznych.

Habilitant zwraca uwagę na wiele trudności w procesie tłumaczenia stylu Norwida. Zauważa na przykład, że niektórzy tłumacze tekstu *Moja piosenka (II)*, jak Rolf Fieguth, starają się zachować ton modlitewny frazy „Tęskno mi, Panie”, podczas gdy inni oddają to neutralnie, przez co utwór traci religijną aurę i staje się zwykłym lirycznym wyznaniem. To prowadzi do osłabienia jego aksjologicznego wymiaru. W przypadku wiersza *Bema pamięci żałobny-rapsod* w ocenie autora najlepiej wypadają przekłady, które oddają marszowy rytm i monumentalność tekstu, np. poprzez powtarzalne akcenty i archaiczne leksyki. Tam, gdzie rytm zostaje wygładzony i ujednolicony, zanika zarówno muzyczność, jak i sakralny charakter pochodzenia żałobnego. Analizując tłumaczenia wiersza *Nerwy*, Żurawlew wskazuje, że tłumacze bardzo różnie interpretują kluczowy tytuł i motyw. Ocenia pozytywnie te realizacje, które pozostawiają wieloznaczność rzeczownika nerwy, ponieważ również w języku niemiecki rzeczownik ten *Nerven* odwołuje się do wymiaru biologicznego i duchowego, a krytycznie odnosi się do uproszczeń, które redukują metaforyczność wiersza. Również w przypadku wiersza *Krzyż i dziecko* autor docenia przekłady, które utrzymują hieratyczność i paraboliczność sceny, np. podkreślając sakralny wymiar krzyża i symboliczne znaczenie dziecka, a zwraca uwagę, że inne wersje redukują tekst do opisowości, przez co zanika jego wymiar alegoryczny i religijny.

W zakończeniu swojej monografii dr Tomasz Żurawlew dochodzi do kilku ważnych konkluzji. Przede wszystkim podkreśla, że styl artystyczny Norwida jest zjawiskiem wielowymiarowym, którego nie da się zredukować do pojedynczych cech czy prostych środków stylistycznych. Wszystkie elementy idiosylu, jak neologizmy, przemilczenia, ironia, paraboliczność, hieratyczność czy motywy kosmiczne, tworzą elementy spójnego systemu, a ich przeniesienie w przekładzie stanowi zasadnicze wyzwanie. Autor wskazuje, że żadne tłumaczenie nie jest w stanie w pełni oddać idiosylu Norwida, jednak analiza serii przekładowych pozwala dostrzec, w jakim stopniu poszczególne strategie translatorskie potrafią zachować jego integralność. Szczególnie cenne są te rozwiązania, które respektują nie tylko semantykę, ale i aksjologiczny wymiar poezji, traktując styl jako nośnik wartości i sensów egzystencjalnych.

Habibant wnosi wiele precyzyjnych ustaleń dotyczących transferu idiosylu Norwida i proponuje sprawdzony zestaw strategii translatorskich. Pokazuje, że przemilczenia i niedomówienia można skutecznie przenosić do niemieckiej poprzez gramatyzację, ponieważ użycie rzeczowników z rodzajnikiem nieokreślonym lub nominalizacji o rodzaju nijakim umożliwia planową nieostrość sensu. Jednocześnie dr Żurawlew akcentuje konieczność zachowania myślników i wielokropków jako pełnoprawnych sygnałów semantycznych. W zakresie aluzyjności dowodzi skuteczności strategii bezpośredniego odwołania do intertekstu, czyli cytatu lub wyrażenia, gdy jest on czytelny w obu kulturach, a zarazem uświadamia, że to styl, nie „sam tekst”, konstytuuje aluzyjność jako wartość. Przy hieratyczności według Habibanta tłumacz powinien pracować na szerokim kontekście językowym, tekstowym, ontologicznym i kulturowym, rozpoznawać modalność wypowiedzi i wykorzystywać zarówno środki leksykalne, jak i składniowe, w tym historyczne/archaiczne ekwiwalenty, bo o „wysokim tonie” decyduje równie mocno składnia jak leksyka. W odniesieniu do ironii formułuje kryterium adekwatności. Tłumacz powinien zachować grę znaczenia pozorowanego i rzeczywistego oraz uważnie sterować składnią, czyli np. długością jednostek, przesunięciami, rezygnacją z członów jako nośnikiem tonu ironicznego. Dla pola „pejzaż kosmiczny” ustala, że sama leksyka („niebo”, „gwiazdy” itd.) nie wystarczy, konieczne jest rozpoznanie perspektywy aksjologicznej „ja” lirycznego, by przenieść wartość ewaluatywną obrazowania. W przypadku paraboliczności wskazuje na obowiązek zestrojenia z ponadindywidualnym systemem przekonań kultury przyjmującej i unikania uruchamiania obcych presupozycji. Dopuszcza za to kategoriale „zagęszczenie” przekładu, o ile nie narusza ono funkcji oryginału i pomaga w kognitywnej orientacji odbiorcy. Ponad rozwiązaniami szczegółowymi habibant formułuje translatologiczną koncepcję stylu artystycznego: styl to sfunkcjonalizowany system znakowy i konstrukt poznawczy, którego funkcja w przekładzie zależy od tego, w jaki sposób przeniesiono poszczególne kategorie, takie jak ironia, aluzyjność, hieratyczność czy neologiczność. Warunkiem „przekładu świadomego stylistycznie” jest praca z potwierdzonym empirycznie profilem idiosylu oraz neutralizacja „śladów” stylu tłumacza poprzez konsekwentne przyjmowanie perspektywy podmiotu oryginału.

Żurawlew postuluje wypracowanie odrębnej, translatologicznej teorii stylu, która będzie łączyć narzędzia stylistyczne z hermeneutyką i aksjologią. Proponowane przez niego połączenie metody kateny i teorii serii przekładowej okazało się skutecznym narzędziem analitycznym, pozwalającym zarówno na ocenę istniejących tłumaczeń, jak i na formułowanie postulatów dla praktyki translatorskiej. Ostateczna konkluzja autora jest więc taka, że styl poetycki w przekładzie należy traktować jako kategorię centralną, fundament, na którym opiera się możliwość wiernego i odpowiedzialnego transferu dzieła literackiego do innego języka i kultury.

3. Ocena pozostałego dorobku naukowego habibanta

Profil badawczy habibanta obejmuje przede wszystkim teorię przekładu poetyckiego, ze szczególnym uwzględnieniem przenoszenia stylu artystycznego w tłumaczeniu, badania z zakresu lingwistyki aksjologicznej i teolingwistyki, dotyczące językowego obrazu Boga, sacrum oraz pojęć z zakresu moralności w tekstach literackich i języku potocznym. W ostatnich latach skoncentrował się także na etyce komunikacji i odpowiedzialności za słowo, rozwijając refleksję nad wychowaniem do wartości w edukacji językowej.

W swoich pracach poświęconych przekładowi poetyckiemu dr Żurawlew rozwija refleksję nad tym, w jaki sposób styl artystyczny, rozumiany jako przestrzeń estetyki i aksjologii, funkcjonuje w translatoryce. Już w artykułach *Poetik der Ironie in der translatorischen Praxis von Karl Dedecius* (2008) oraz *Zur Poetik der Ironie in ausgewählten Liebesgedichten Wisława Szymborskas* (2011) autor dowodził, że ironia w poezji Szymborskiej nie jest jedynie środkiem stylistycznym, lecz kategorią kluczową dla odsłaniania prawdy o miłości, egzystencji czy świecie. Jej przekład staje się więc wyzwaniem nie tylko formalnym, ale przede wszystkim aksjologicznym. Z kolei w tekście *Sacrum – przekład – recepcja. O niemieckojęzycznym tłumaczeniu Tryptyku rzymskiego* (2014) habilitant pokazuje, że tłumaczenie tekstów religijnych wymaga szczególnej wrażliwości, ponieważ sacrum jest nośnikiem sensów kulturowych i duchowych, które często trudno przenieść na grunt innego języka i tradycji.

Na płaszczyźnie metodologicznej, podobnie jak w książce habilitacyjnej, Żurawlew łączy kilka podejść. Z tradycji egzegezy biblijnej zapożycza metodę kateny, co pozwala mu stworzyć solidne tło dla analizy translatorycznej. Z kolei teoria serii przekładowej Edwarda Balcerzana umożliwia mu porównanie wielu tłumaczeń tego samego wiersza i uchwycenie spektrum strategii translatorskich. Ważnym elementem pozostaje hermeneutyka literacka, ponieważ autor zawsze odwołuje się do własnych interpretacji utworów, zwłaszcza Szymborskiej i Norwida, a także stylistyka w ujęciu prof. Skubalanki, która pozwala mu kategoryzować cechy stylu, czyli wymieniane już neologizmy, przemilczenia, ironia, paraboliczność, hieratyczność, i traktować je jako kryteria oceny przekładów.

Innowacyjność tego podejścia polega na poszerzeniu tradycyjnych badań nad przekładem poetyckim o wymiar aksjologiczny i etyczny. Autor konsekwentnie łączy teorię z praktyką i proponuje tłumaczom konkretne strategie pozwalające „ocalić” sensy i wartości obecne w oryginale. Dzięki temu jego wkład w rozwój teorii przekładu poetyckiego i analizy stylu można ocenić jako wyjątkowo istotny i przede wszystkim motywowany interdyscyplinarnie, ponieważ łączy perspektywę filologiczną, aksjologiczną i translologiczną w spójny model badawczy.

Dorobek dr. Tomasza Żurawlewa w obszarach lingwistyki aksjologicznej, teolingwistyki oraz semantyki leksykalnej i frazeologii zasługuje również na wysoką ocenę ze względu na umiejętnie łączenie refleksji teoretycznej z analizą szczegółowych przypadków. W artykule *Językowy obraz Boga w idiolekcie Willibalda Omansena* (2013) autor pokazuje, że obraz sacrum w literaturze jest z jednej strony powtórzeniem tradycji religijnej, a z drugiej strony indywidualnym świadectwem przeżycia duchowego, zakodowanym w wyborach językowych i stylistycznych. Z kolei w pracy *Zur Sprache der religiösen Erfahrung* (2012) dowodzi, że język religijny ma własną, odrębną specyfikę semantyczną i pragmatyczną, która odróżnia go od języka świeckiego i sprawia, że staje się on wyjątkowym nośnikiem wartości. W nowszych publikacjach, takich jak *Was sagt uns das Deutsche über den Teufel* (2023), habilitant analizuje semantyczne i kulturowe reprezentacje kategorii religijnych i moralnych, pokazując przy tym, że język utrzuca zarówno tradycyjne wyobrażenia, jak i współczesne sposoby wartościowania zła. Szczególne znaczenie mają jego badania nad frazeologią, opublikowane np. w artykułach *Semantik fester Wortverbindungen mit der Komponente Kreuz* (2023) czy *Ein gutes Gewissen ist ein sanftes Ruhekissen* (2022), w których dowodzi, że utrwalone zwroty językowe oparte na komponentach religijnych i moralnych zachowują swój aksjologiczny potencjał i odgrywają ważną rolę w kształtowaniu świadomości etycznej. Metodologicznie autor łączy narzędzia semantyki kognitywnej, analizy frazeologicznej i aksjolingwistycznej z hermeneutyką literacką, dzięki czemu potrafi ukazać wielowymiarowość relacji między językiem a wartościami. Oryginalność jego podejścia polega na przesunięciu akcentu z samej deskrypcji znaczeń na ich etyczne i kulturowe implikacje, co w konsekwencji sprawia, że frazeologia i semantyka przestają być badane wyłącznie w perspektywie formalnej, a stają się żywym medium etyki i duchowości. Dzięki temu jego dorobek można uznać za znaczący wkład w badania nad językowym obrazem świata, przede wszystkim dlatego, że wartości moralne i religijne odgrywają centralną rolę w konceptualizacji świata.

Habilitant, niejako poszerzając dorobek z zakresu aksjolingwistyki, poczynił istotny wkład w badania w obszarze etyki komunikacji i odpowiedzialności za słowo. W pracy *Language as an Object of Ethical Reflection* (2023) autor dowodzi, że język nie jest jedynie neutralnym narzędziem komunikacji, lecz zawsze niesie ze sobą konsekwencje aksjologiczne i wymaga świadomej,

odpowiedzialnej postawy użytkowników. W artykułach *Etyka komunikacji jako wykład uniwersytecki* (2019) oraz *Etyka słowa w edukacji obcojęzycznej* (2018) rozwija tezy dotyczące edukacyjnego wymiaru języka i wskazuje, że kształcenie filologiczne nie powinno ograniczać się do nauki struktur gramatycznych i kompetencji komunikacyjnej, lecz obejmować także wychowanie do wartości i odpowiedzialnego używania słowa. Uzupelnia to publikacja *Zu den Aufgaben der gegenwärtigen Kommunikationsethik* (2018), w której Habilitant określa najważniejsze wyzwania etyki komunikacji w czasach intensywnej medializacji życia publicznego i globalizacji przekazu. Autor konsekwentnie łączy refleksję teoretyczną z wymiarem praktycznym: analizuje przykłady z literatury, mediów i dydaktyki oraz wskazuje, jak można kształtować postawę etyczną wobec języka w procesie edukacyjnym. Relewantność jego dorobku polega na interdyscyplinarnym ujęciu: filologia staje się tu przestrzenią spotkania teorii języka, aksjologii, pedagogiki i filozofii. W rezultacie Żurawlew nie tylko diagnozuje problemy współczesnej komunikacji, ale także proponuje konkretne rozwiązania dydaktyczne, czyniąc etykę słowa integralnym elementem wychowania akademickiego i kulturowego.

Jeśli spojrzymy ilościowo na dorobek habilitanta, to opublikował on po uzyskaniu stopnia doktora 4 monografie, 22 artykuły naukowe w czasopismach, 5 rozdziałów w monografiach naukowych oraz 3 recenzje naukowe, a także 4 monografie zbiorowe w języku polskim i niemieckim.

Habilitant może poszczycić się ponad dwudziestoletnim doświadczeniem dydaktycznym, w trakcie którego prowadził zajęcia na wszystkich poziomach kształcenia akademickiego. Jego oferta dydaktyczna obejmuje szerokie spektrum przedmiotów – od językoznawstwa niemieckiego, stylistyki i translatoryki, po zajęcia z praktycznej nauki języka niemieckiego oraz z języka komunikacji publicznej i mediów, a także ogólnouniwersytecki wykład z zakresu etyki i kultury języka. Wypromował 13 licencjatów, aktywnie wspierał Studenckie Koło Naukowe Młodych Germanistów.

Na wysoką ocenę zasługują także osiągnięcia organizacyjne. Habilitant brał czynny udział w przygotowaniu i współorganizacji licznych konferencji naukowych, zarówno krajowych, jak i międzynarodowych, a także współredagował monografie zbiorowe. Wygłosił 18 wykładów na polskich i międzynarodowych konferencjach. Ważnym elementem jego dorobku jest także aktywność popularyzatorska. Habilitant wygłaszał wykłady otwarte, uczestniczył w inicjatywach edukacyjnych skierowanych do uczniów i nauczycieli, współpracował z instytucjami kultury oraz podejmował działania na rzecz promocji języka niemieckiego i refleksji nad etyką komunikacji poza murami uniwersytetu, o czym za chwilę. Całość tych osiągnięć dowodzi wysokich kompetencji naukowych i dydaktycznych oraz zaangażowania w budowanie dialogu między nauką a społeczeństwem. Czyni to jego dorobek w tych obszarach szczególnie wartościowym, a co również ważne, został on doceniony przez władze uniwersytetu, czego dowodzą przyznane mu liczne nagrody.

Podsumowując, stwierdzam, że habilitant jest niezwykle wszechstronnym badaczem, którego dorobek naukowy w obszarze teorii przekładu poetyckiego, lingwistyki aksjologicznej i teolingwistyki, a także etyki komunikacji wyróżnia się interdyscyplinarnością, filologiczną konsekwencją i głębią. Wnosi on do tych dziedzin oryginalne rozwiązania metodologiczne, łącząc refleksję nad stylem artystycznym z wymiarem aksjologicznym i etycznym. Równie wysoko należy ocenić jego osiągnięcia dydaktyczne, organizacyjne i popularyzatorskie. Całość tych aktywności dowodzi zarówno wysokich kompetencji naukowych, jak i zaangażowania w budowanie mostów między nauką, dydaktyką a życiem społecznym.

4. Ocena pozostałej aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej

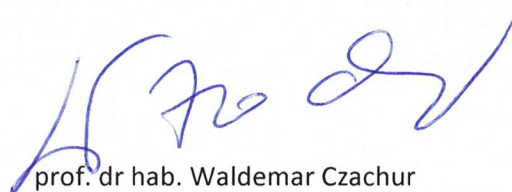
Aktywność naukowa dr. Tomasza Żurawlewa realizowana poza macierzystym Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim zasługuje na wysoką ocenę, gdyż ma charakter wielowymiarowy, trwały i obejmuje współpracę z kluczowymi instytucjami naukowymi w kraju oraz za granicą. Po pierwsze, jego długoletnia działalność w strukturach Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności, najpierw w Zespole Etyki Słowa Rady Języka Polskiego PAN (od 2016 r.), a następnie w Komisji Etyki Komunikacji PAU, stanowi ważny wkład w rozwój refleksji nad etyką komunikacji w Polsce. Jako zastępca przewodniczącego Komisji (od 2024 r.) habilitant współodpowiada za jakość działalności

naukowej i popularyzatorskiej tej instytucji. Jego prace dydaktyczne i publikacyjne wpisują się bezpośrednio w cele Komisji, w tym popularyzację zasad etycznej komunikacji i kształtowanie standardów moralnych w nauczaniu akademickim. Szczególnie cenne, o czym była już mowa, jest opracowanie i wdrożenie autorskiego wykładu ogólnouniwersyteckiego „Etyka i kultura języka”, który rocznie gromadzi około 450 studentek i studentów oraz stanowi praktyczną realizację założeń Komisji w sferze edukacji etycznej. Po drugie, działalność w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dawniej MEiN) w ramach Zespołu doradczego do spraw programu „Doskonała nauka” (2021–2024) dowodzi zaufania, jakim habilitant cieszy się w środowisku naukowym. Jego praca obejmowała przygotowywanie ekspertyz oraz ocenę merytoryczną projektów badawczych i wydawniczych. Działalność ta miała istotne znaczenie dla rozwoju humanistyki w Polsce i potwierdza kompetencje habilitanta w zakresie ewaluacji i wspierania nauki na poziomie krajowym. Po trzecie, współpraca międzynarodowa jest wyraźnym i dynamicznym obszarem jego aktywności. Od 2018 roku Żurawlew współpracuje z Radą Naukową prestiżowej serii Religion – Kultur – Wissenschaft w wydawnictwie Peter Lang w Berlinie, a od 2022 roku jest członkiem Mitteleuropäischer Germanistenverband (MGV) – Stowarzyszenia Germanistów Środkowej Europy. Aktywnie uczestniczy w jego kongresach (Olsztyn 2022, Bukareszt 2024), prezentując własne referaty i publikując w międzynarodowej serii Fields of Linguistics wydawnictwa Vandenhoeck & Ruprecht. Warto nadal rozwijać ten kierunek.

Podsumowując, działalność habilitanta poza macierzystą uczelnią charakteryzuje się dużym systematycznością i znaczącym wpływem na rozwój nauki, przede wszystkim w wymiarze krajowym.

5. Wniosek końcowy

Konkludując – zarówno monografia dr. Tomasza Żurawlewa *Styl poetycki Cypriana Norwida w przekładzie na język niemiecki*, jak i pozostały dorobek naukowy, dydaktyczny, organizacyjny oraz popularyzatorski, w tym realizowany w ramach współpracy z instytucjami krajowymi i zagranicznymi, zasługują na wysoką ocenę. Habilitant dał się poznać jako badacz dojrzały, oryginalny i konsekwentny, który łączy refleksję teoretyczną z rzetelną analizą empiryczną, wnosząc nową jakość do teorii przekładu poetyckiego, lingwistyki aksjologicznej, teolingwistyki oraz etyki komunikacji. Jego prace wyróżniają się interdyscyplinarnością, głębią filologiczną i zakorzenieniem aksjologicznym. Całość dorobku dr. Tomasza Żurawlewa stanowi istotny i trwały wkład w rozwój współczesnego językoznawstwa, co w pełni uzasadnia nadanie mu stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie językoznawstwo.

prof. dr hab. Waldemar Czachur